

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-06-18

Vår referens

Joakim Iveroth

Utredare

joakim.iveroth@malmö.se

Uppföljning av fördelning av medel inom staden ur klimatstrategisk budget 2023

STK-2023-661

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslöt i budget 2023 om en extra satsning på klimat- och miljöfrågor genom att tillföra medel på 10 000 000 kronor. Ärendet är en återrapportering för hur medlen har använts under 2023.

Stadskontoret bedömer att klimatstrategisk budget för 2023 fördelats på ett konstruktivt sätt och att medlen bidragit till att nämnderna kunnat genomföra viktiga miljöinsatser under 2023. Trots att medlen blev tillgängliga för nämnderna först efter sommaren 2023 har cirka 95 procent av tilldelade medel används för utredningar, pilotprojekt och kunskapshöjande insatser. Utifrån synpunkter som inkommit kommer stadskontoret att fortsätta att se över hur process och förslag till tilldelning av den klimatstrategiska budgeten kan effektiviseras.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner återrapportering av tilldelade medel ur klimatstrategisk budget 2023.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 240624 Uppföljning av fördelning av medel inom staden ur klimatstrategisk budget 2023

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-05-22

Kommunstyrelsen 2023-06-07

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-06-24

Kommunstyrelsen 2024-08-14

Beslutet skickas till

Miljönämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Servicenämnden
Stadskontoret, omvärld- och näringslivsavdelningen
Stadskontorets handläggare

Ärendet

I budget 2023 beslutade kommunstyrelsen om extra satsning på klimat- och miljöfrågor genom att tillföra medel på 10 000 000 kronor att fördelas mellan de tekniska nämnderna och kommunstyrelsen. Syftet med budgeten var att möjliggöra för utredningar, pilotprojekt och kunskapsuppbyggande projekt som skulle bidra till större strategiska förflyttningar inom Malmö stads klimat- och miljöarbete. Budgeten kunde inte användas som investeringsmedel. Kommunstyrelsen fördelade medlen ur 2023 års klimatstrategiska budget enligt följande:

- Kommunstyrelsen tilldelades 2 500 000 kronor för arbete kring klimatanpassning och resiliens samt för medfinansiering STRING och vätgasprojektet GREATER4H.
- Miljönämnden tilldelades 700 000 kronor för arbete inom klimatanpassning och resiliens, förnybar energiförsörjning, cirkulär utveckling samt minskade utsläpp och lokal miljö. Utöver medel från den klimatstrategiska budgeten har kommunstyrelsen tilldelat miljönämnden 2 500 000 kronor för klimatstrategiska insatser.
- Stadsbyggnadsnämnden tilldelades 4 500 000 kronor för arbete inom klimatanpassning och resiliens, förnybar energiförsörjning, hållbar mobilitet samt minskade utsläpp och lokal miljö.
- Servicenämnden tilldelades 1 000 000 kronor för arbete inom förnybar energiförsörjning.
- Tekniska nämnden tilldelades 1 600 000 kronor för arbete inom klimatanpassning och resiliens.

Kommunstyrelsen uppmanade miljönämnden, tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden och servicenämnden att senast 31 mars 2024 återkomma med hur medlen använts.

Redovisning tilldelade medel - kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har under perioden använt sin tilldelade budget på 2 500 000 kronor för arbete inom kustskydd och resiliens samt hållbar mobilitet.

Påverkansarbete för tydlig lagstiftning gällande kustskydd i enlighet med budgetuppdrag kustskydd & resiliens. Påverkansarbete på nationell nivå har kunnat genomföras tillsammans med andra kommuner och aktörer. Syftet är att åstadkomma justerad lagstiftning som tydliggör fördelning av långsiktigt ansvar för och finansiering av sammanhängande kustskydd. Medlen har även bidragit till att en budskapsplattform har tagits fram i samarbete med Göteborgs och Stockholms stad, framtagande av strategiska kommunikationsinsatser som debattartiklar och onepagers samt till att ta fram en aktivitetsplan för Malmö som avser våren 2024. En del av budgeten har bekostat en utredning av manöverutrymme för att framtidssäkra riksintresset hamnen genom förberedelser för kustskydd.

Framtagande av finansiell plan för investeringar Malmö hamninlopp. Arbetet syftar till att kartlägga förutsättningarna för att en större sammanhängande geografi och dess investeringar ska bli intressanta för extern- och nationell samfinansiering, främst staten och EU. En paketering inspirerad av de tidigare storstadspaketerna kräver en viss mängd bebyggelse och infrastruktur, men även exempelvis klimatanpassningsåtgärder och ytterligare innehåll av nationellt intresse. Arbetet är en fördjupning och utvidgning av det kunskapsunderlag som togs fram i samband med budgetuppdrag kustskydd och resiliens. Medlen har använts för processtöd och expertstöd i arbetet.

Kunskapsutbyte och samarbete städer höga havsnivåer. Med stöd av medlen har ett kunskapsutbyte kunnat ske mellan Malmö stad, Göteborgs stad och Stockholms stad. Medlen har också möjliggjort studiebesök till Hamburg, Rotterdam och Amsterdam med syftet att dra såväl organisatoriska som tekniska lärdomar av städer som behövt förhålla sig till högre vattennivåer under en längre tid. Förutom kompetensutveckling har viktiga kontakter skapats.

Utvecklad process och arbetsmodell för stadens resiliensarbete. Stadskontoret har fortsatt arbetet med att utforma ett förslag till ett samordnat resiliensarbete för ett starkare och bredare grepp för stadens resiliensarbete. Under året har kunskapsuppbyggnad, kompetensutveckling och nätverkande insatser genomförts genom studieresor och omvärldsanalys. Besök har genomförts i några av de mest framträdande av medlemsstäderna i det globala nätverket 100 Resilient Cities: Vejle, den Haag och Rotterdam. Medlen har bidragit till inhämtning av viktiga lärdomar för det fortsatta arbetet om de strategier dessa städer arbetar efter. Värdefulla kontakter kunde också skapas vid European Resilience Forum i Cascais.

Medlemsavgift GREATER4H. Kommunstyrelsen har använt 500 000 kr för medlemsavgiften till EU-projektet GREATER4H (Green Alternatives for Transport Emission Reductions – Hydrogen). Projektets målsättning är att etablera en transportkorridor med vätgastankstationer från Tyskland genom Sverige till Norge, där Malmö stad arbetar för etableringen av en tankstation.

Redovisning av tilldelade medel - Miljönämnden

Miljönämnden har under perioden använt sin tilldelade budget på 3 200 000 kronor för arbete inom kustskydd och resiliens, förnybar energiförsörjning, cirkulär utveckling samt minskade utsläpp och lokal miljö. Utöver 700 000 kronor från den klimatstrategiska budgeten inkluderar summan även ett extra ramanslag för klimatstrategiska insatser på 2 500 000 kronor som tilldelats nämnden av kommunstyrelsen.

Underlag solelproduktion på lämpliga markområden. Miljöförvaltningen har med konsultstöd genomfört en analys av vilken solelproduktion som kan genereras på utpekade markområden som ägs av Malmö Stad. Utredningen visar att om samtliga utredda anläggningar uppförs kan Malmö stads elproduktionskapacitet öka med cirka 13 GWh per år vilket motsvarar cirka 10 procent av Malmö Stads verksamheters elanvändning.

Accelerera Malmö omställning mot den cirkulära ekonomin. Medlen har använts för att, med konsultstöd, starta upp arbetet med en resurshubb i Malmö. Resurshubben ska underlätta samverkan kring de lokala resursflöden som finns i Malmö, inledningsvis inom områdena textil, plast och livsmedel. Under 2024 kommer bland annat lansering ske och coachning av företag som vill bli mer resurssmarta påbörjas. Medlen har även används för framtagande och förankring av Färdplan för cirkulär ekonomi.

Koldioxidbudget för nettonollorganisation - kompensationsstrategi för nettonollorganisation. Miljöförvaltningen har med konsultstöd genomfört en studie med syfte att ta fram underlag till en kommande kompensationsstrategi för Malmö stad. Kriterier och potentiella tillgängliga kompensationsåtgärder samt vilken potential dessa har utifrån Malmö stads rådighet har arbetats fram. Dokumentet kommer att ligga till grund för intern dialog som sedan blir utgångspunkten för val av åtgärder i Malmö stads kompensationsstrategi.

Implementering av gemensamt kemikaliesystem. Ett gemensamt kemikaliehanteringssystem för Malmö stad har upphandlats. Upphandlingen är en fortsättning på det inventeringsarbete av kemikalier som påbörjades 2022 som även det finansierades genom miljö- och klimatstrategisk budget. Införandet av ett gemensamt kemikaliehanteringssystem kommer förbättra kunskapen om vilka kemikalier som används i stadens verksamheter och hur farliga sådana kan bytas ut. Då kostnaden för

systemet blev lägre än beräknat överfördes delar av medlen till arbetet med projektet ”FÖP inventering marina biotoper”.

FÖP Inventering marina biotoper. De utfyllnader som planerats för Malmö hamnområde för att möta behov av kustskydd, metroanslutning och stadsutveckling behöver ta hänsyn till befintliga marina biotoper. En inventering av marina naturvärden har därför genomförts. Inventeringen visar översiktligt förekomst och utbredning av olika marina habitat inom Malmö hamnområde och kringliggande havsområde. Det område som prioriterats vid inventeringen är området Galeonen+.

Redovisning av tilldelade medel - Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden har under perioden använd sin tilldelade budget på 4 500 000 kronor för arbete inom klimatanpassning och resiliens, förnybar energiförsörjning, hållbar mobilitet samt minskade utsläpp och lokal miljö.

Paketera och definiera ”Klimatkvarter” i Nyhamnen och Rosengård. Två konsultutredningar har genomförts inom klimatkvartersarbetet. En konsultinsats för kunskapslyft och konceptualisering av klimatkvarter genomfördes som gav ökad förståelse för hur klimatomställningen kan integreras i planering och byggande. Vidare utvecklades ett koncept för att visualisera klimatkvarter utifrån analys av tre olika stadsområden. En visionsbild för respektive område togs fram utifrån tre olika perspektiv; klimatanpassning (Nyhamnen), sociala mervärden (Rosengård) och klimatomställning (Hyllie). Lärdomarna från de två konsultinsatserna har paketerats i ett PM om klimatkvarter som kommer utgöra underlag till kommande detaljplaner och markanvisningar.

Analys av lämpliga platser för etablering av vindkraft i Malmö. Med konsultstöd analyserades realistiska lägen för vindkraftsproduktion inom Malmö stads geografiska yta som underlag för nästkommande översiktsplan. I slutrapporten konstateras att det finns få platser, på land och till havs, där vindkraftsutbyggnad är möjlig. Förutsättningar att planera för vindkraft bedöms som något bättre till havs än till land.

Case - Hållbar mobilitet i Nyhamnen om 40 år. En konsultutredning har genomförts som bland annat lyfter fram en gemensam målbild, en stark organisation och samverkan som nödvändiga delar för att uppnå hållbar mobilitet i området. Vidare lyfts ett lågt parkeringstal, ett stort utbud av samordnade mobilitetsåtgärder, målstyrd trafikplanering samt cykel och kollektivtrafik före biltransport som viktiga aspekter för framgång. Slutsatserna i rapporten tas med i det pågående planeringsarbetet för Nyhamnen.

Klimatneutralt byggande i Malmö stads organisation. Med hjälp av konsult har ett handläggnings-PM tagits fram som beskriver en kontorsgemensam rutin för hantering

av klimatavtryck i planprocessen och som samtidigt fungerar som en manual för beräkningar. Konsultstödet har även tagit fram ett beräkningsverktyg som ska anpassas till Malmö stads specifika behov. Det kommer även genomföras en internutbildning för att alla handläggare ska lära sig beräkningsverktygen och den kontorsgemensamma rutinen.

Utveckling naturreservat Bunkeflo strandängar. Inom projektet har konsultstöd använts för att genomföra en dikesutredning samt en inventering av marin bottenfauna. I dikesutredningen analyserades möjligheten att ändra diken på Bunkeflo strandängar för att öka den biologiska mångfalden, samt hur detta skulle påverka de aktuella dikena uppströms vid olika regnscenarior. Inventeringen av bottenfauna kunde inte genomföras som planerat under 2023 på grund av dåliga väderförhållanden. Arbetet kommer i stället att genomföras under 2024. De två utredningarna kommer att fungera som underlag vid revideringen av Bunkeflo strandängars naturreservat.

Förstudie för miljökvalitetsnormer. Konsultinsats som utredde nödvändiga åtgärder för att stadens 10 vattenförekomster ska få höjd status och på sikt nå miljökvalitetsnormerna i enlighet med Vattenmyndighetens Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027. För bättre framdrift i arbetet med att nå miljökvalitetsnormerna rekommenderas Malmö stad att skapa en strategisk vattengrupp och en tjänstepersonsgrupp för vattenfrågor, utveckla kommunens deltagande i externa samarbeten samt ta fram en övergripande strategi för arbetet med vattenfrågor.

Hydrodynamisk modell för Malmö hamn. En hydrodynamisk modell togs fram för att kunna bedöma påverkan på vattenomsättningen i Malmö hamns inre delar. Modellen kan i fortsatt arbete nyttjas för att simulera effekter av olika utformningar av en kommande slussport mellan Västra hamnen och Mellersta hamnen. Arbetet är den som en del i arbetet med att klimatanpassa Malmö stad mot höga havsvattenstånd och stigande havsnivåer.

Analys och förslag till naturbaserade lösningar för kustskydds- och mildringsåtgärder. Malmö utveckling och kontinuerlig anpassning till en omvärld och ett klimat i snabb förändring ställer krav på lösningar och arbetssätt som tar tillvara och säkrar inte bara stadens utan även den omgivande naturmiljöns behov och unika särprägel. Därför utreddes effekter på naturmiljön kopplade till stadens framtida utveckling och anpassning till ett förändrat klimat med stigande havsnivåer. Utredningen fokuserade även på hur förändringsarbetets potentiellt negativa effekter på naturmiljön kunde mildras och kompenseras. Konsultinsatsens slutrapport blev en idékatalog.

Servicenämnden har under perioden använd sin tilldelade budget på 1 000 000 kronor för arbete inom förnybar energiförsörjning.

Underlag energilösningar solceller, energilagring och laddinfrastruktur. Medlen har finansierat insatser från el-projektörer, konstruktörer, arkitekter och brandkonsulter för framtagande av projekteringsanvisningar för solceller, batterier och laddinfrastruktur, utredningar gällande takbärighet, utformningskoncept för batterianläggningar utomhus, gestaltningskoncept för solceller samt framtagande av upphandlingsunderlag. Arbetet har ökat serviceförvaltningens kunskap när det gäller solceller och batterier vilket kommer att vara till stor nytta inför kommande satsningar.

Redovisning av tilldelade medel - Tekniska nämnden

Tekniska nämnden har under perioden använd sin tilldelade budget på 1 600 000 kronor för arbete inom klimatanpassning och resiliens

Trädinventering, krontäckningsanalys samt underlag till 3-30-300. Med konsultstöd har fastighets- och gatukontoret tagit fram historiska data vad gäller krontäckningen i Malmö stad. Arbetet kommer att göra det möjligt att analysera förändringar i stadens krontäckning över perioden 2017–2022. En utredning om potentiell krontäckning har även genomförts med syftet att undersöka hur många träd som går att plantera i befintlig stadsmiljö av olika karaktär givet de säkerhetsmått. Slutleveransen blev en rapport med uppskattad potentiell krontäckning för tre olika områdena i staden.

Juridisk färdplan för Öresundsmetron. Medlen har finansierat två delutredningar. En delutredning om huruvida metron bör planeras enbart genom detaljplan eller med stöd av järnvägsplan. Vidare har en färdplan tagits fram från vilken det framgår vilka typer av krav på planläggning, miljötillstånd, dispenser, förrättningar och lov som krävs för att ett stort projekt som Öresundsmetron, samt Malmös kustskydd och Galeonen+ ska kunna genomföras. Planen bedöms kunna fungera som grund i planeringen av Öresundsmetron och kompletteras med finansiell färdplan, genomförandeskedan samt andra relevanta åtgärder.

Simulering av inkommande och utgående fartyg för att säkerställa framtida manöverutrymme. En utredning där det undersöktes huruvida manöverutrymme var tillräckligt när förbindelsen mellan Mellersta hamnen och Västra hamnen samt utfyllnad enligt förslag 2 Galeonen+ är på plats, som underlag till FÖP. Viktig information som framkom var att infartsrännan behöver breddas. Simuleringen gjordes i samråd med CMP som var med och tog fram vilka fartygstyper som kan bli aktuell år 2045. Vid ett Natomedlemskap kan vissa av förutsättningarna ändras.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret bedömer att klimatstrategisk budget för 2023 fördelats på ett konstruktivt sätt och att medlen bidragit till att nämnderna kunnat genomföra viktiga miljöåtgärder under hösten 2023. Trots att medlen blev tillgängliga för nämnderna

först efter sommaren 2023 har cirka 95 procent av tilldelade medel används för utredningar, pilotprojekt och kunskapshöjande insatser.

Stadskontoret använde sig av ett tillitsbaserat tillvägagångssätt vid fördelningen där nämnderna internt har kunnat fördela medel mellan olika projekt i viss utsträckning. En liten del av fördelade medel har inte kunnat användas som planerat men har då ofta kommit till nytta i något annat närliggande projekt inom samma tematik. Stadskontoret uppmuntrar detta förfarande då det innebär att den klimatstrategiska budgeten används effektivt och ger maximal nytta.

För uppföljningen ombads nämnderna att åiterrapportera hur medlen använts, vilket redovisas i detta ärende. De ombads även att återkoppla om eventuella synpunkter på de tilldelade medlen och processen inför tilldelning. Utifrån synpunkter som inkommit kommer stadskontoret att fortsätta att se över hur process och förslag till tilldelning av medel ur klimatstrategisk budget kan stärkas och effektiviseras.

Stadskontoret föreslår kommunstyrelsen att godkänna åiterrapporteringen.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör